
Po světě běhá cílová skupina lidí, která nás potřebuje

„Po světě běhá cílová skupina lidí, která nás potřebuje,“ říká Michal Miovský, přednosta Kliniky adiktologie

Sejít se s [Michalem Miovským](#), přednostou Kliniky adiktologie 1. lékařské fakulty a Všeobecné fakultní nemocnice UK, souviselo s oslavou sedmdesátin. Nikoli jeho, právě tak stará je totiž první protialkoholní léčebna u Apolináře. Její impozantní historii, jež nemá ve světě obdobu, mapuje kniha, kterou s kolektivem autorů profesor Miovský napsal. Publikace si své čtenáře určitě najde, jak je to ale s oborem, který se na UK začal vyučovat v roce 2005?



Klinika adiktologie je součástí protialkoholní léčebny. Snad proto je složitější se do ní dostat. A to nemyslím obrazně. Zkrátka trvalo pár okamžiků, než jsem se vůbec k tomu „nejvyššímu“ dostala. Když jsem se se svou zkušeností profesoru Miovskému na úvod svěřila, okomentoval to slovy: „Ano, tak je to správně. Když chtějí lidé od nás utíkat, mají to v

podstatě dost snadné. Mnohem snadnější než se k nám dostat. Obecně platí, že mnoho pacientů není schopno léčbu absolvovat celou.“

Když náš rozhovor probíhal, byl zimní akademický semestr v plném proudu, pro nové studenty zároveň zcela prvním na vysoké škole.

Co toto období znamená pro vás?

Se začátkem semestru souvisí i konec toho předchozího. Zejména studenti, kteří byli neúspěšní, jsou vystaveni velkému stresu. Obor adiktologie není příliš velký, proto když vím, že několik studentů nebude do dalšího studia připuštěno, je to stresující. Samozřejmě především pro ně. Bohužel se ve většině případů doslova „vykostí“ sami. Špatně si studium naplánují a pak jim chybějí kredity pro další ročníky. Bohužel si se svobodou, která jim během studia umožňuje rozvrhnout si předměty podle sebe, neuvědomují závazná pravidla pro úspěšné zakončení každého ročníku.

Jaký je vůbec o studium adiktologie zájem. Předpokládám, že stoupající...

V bakalářském studiu rozhodně ano. Na každý program jsme registrovali kolem 150 přihlášek. Bohužel u magistra jsem bezradný a nevím, jak zvýšit zájem o obor. Snad je to dáno tím, že absolventi dosud automaticky nezískávají odbornou způsobilost, tzv. zdravotnickou licenci. Tu od letošního roku získávají až poté, kdy po magisterském studiu absolvují tříletou praxi se zkouškou. Právě legislativně schválený klinický adiktolog je budoucností pro magisterské studium. Čekáme, že ti ambicióznější studenti bakalářského studia se zájmem o prestižnější postavení a užší odbornost by mohli mít chuť doplnit si vzdělání o magisterskou část. Hodláme jim v blízké době nabídnout zajímavé bonusy a možnost získání klinické erudice např. pro práci s dětmi, seniory, migranty, ve věznictví apod.



Dá se říci, že vám doba nahrává?

Samozřejmě jsem měl na začátku obavu, zda se pro čtyřicet lidí, kteří úspěšně ukončí studium, najde adekvátní odborná práce, za kterou dostanou zaplacenou. Než se vše usadilo, přiznávám, že jsem nemíval dobrý pocit a klidné spaní. Teď dochází lidem i mimo obor adiktologie, že jde o progresivní a životaschopnou alternativu zdravotnického oboru. Zároveň si uvědomují, o jak široký a palčivý problém jde. Dnes už začíná být zřejmé, že po světě „běhá“ cílová skupina lidí, která služby adiktologických odborníků potřebuje. Zranitelnými nejsou zdaleka jen děti, specifické potřeby mají na alkoholu závislí senioři nebo na návykových látkách závislé těhotné ženy. Tohle by před dvaceti, třiceti lety nikdo moc nechápal.

Věříte tedy v lepší zítřky?

Pokud se budou naši absolventi chovat racionálně a budou vykazovat rozumnou míru přizpůsobivosti a klinických dovedností, pak rozhodně nemám obavu, že by se neuživili a oboru hrozil zánik. V desetimilionové populaci s více než dvěma miliony pravidelných těžkých kuřáků, milionem problematických uživatelů alkoholu a dalšími druhy závislostí... Jde o tak významný počet potenciálních pacientů, že klinika na UK (jediná, která v ČR studium adiktologie nabízí) bude mít ještě dlouho co dělat...

V jednom z rozhovorů jste řekl, že problémem naší společnosti je velká tolerance.

Jak se společnost vyvíjí, logicky přibývá rizikových faktorů. Komplikace pramenící s užíváním návykových látek rostou tak rychle, že i kdyby se společnost chovala racionálněji v rámci regulace a byla přísnější, pořád tu budou lidé, kteří stále budou potřebovat pomoc. Trend nezadržíte, souvisí s vysokým stresem, který doprovází náš život. Lidí na návykových

látkách nebo s behaviorální závislostí, tedy tzv. závislostním chováním (např. gamblerství, závislost na počítačových hrách či na internetu, poruchy příjmu potravin, hypersexualita apod.) ubývat rozhodně nebude.

Jak je na tom populace závislých na čemkoliv v ČR v porovnání s evropskými zeměmi?

V kouření a pití jsme na špičce mezi prokouřenými a propitými zeměmi. Závislost na lécích je těžko srovnatelná, i když i ty jsou u nás dost zneužívány. Na přední místa jsme se doslova prohulili i v kouření konopí, kde jsme v čele pelotonu s Anglií a Holandskem. Co je pozitivní, je fakt, že počet uživatelů kritických pouličních drog není extrémně vysoký ani dlouhodobě příliš dramaticky nenarůstá. Současně s nimi nejsou spojeny takové problémy jako v jiných zemích na západ od nás. Z tohoto pohledu jsou na tom nejhůře Spojené státy americké. Spíše než násilná kriminalita je s nimi u nás spojena kriminalita majetková.

Bezpečnost je dnes velké téma.

Přesně tak, vždyť každá politická strana má bezpečnost ve svém programu. Ovšem chybí zde lepší spolupráce, tedy souhra a doplnění určitých opatření se složkami státní i městské policie. Vnímám, že máme v této oblasti velké rezervy. Disponujeme zákony a znalostmi, vědou prověřenými modely, že i v centru velkých metropolí může být bezpečněji, než je dnes. Věřím, že právě v této oblasti se v budoucnu dokážou absolventi adiktologie prosadit.

Bohužel, u nás se zatím o všem jen, s prominutím, kecá. Tady politici slíbí, co lidi chtějí slyšet. A když to nesplní, tak se vlastně nic neděje, život jde dál. Zatímco jinde ve světě by jim to pěkně spočítali.



Poslyšte, není čas, abyste se pustil do

politiky?

Jsem ještě mladej. Mám ještě spoustu úkolů před sebou, chci je dotáhnout do úspěšného konce. Ale co můžete v životě vyloučit? (Smích.) Zatím si nedovedu představit, že bych s politikou dokázal trávit příliš mnoho času; počet lidí, se kterými by se mi třeba dobře spolupracovalo, je extrémně nízký. Politici, to je fakt většinou dost zvláštní skupina lidí.

Existuje v Evropě nějaká „vzorová“ země či město?

Někde opravdu dokážou úspěšně bojovat. Obdivuhodných výsledků s využitím legislativně dostupných nástrojů dosáhli při „vyčištění“ města např. ve Frankfurtu. Vezměte si Švýcarsko, tam vše vychází z odpovědného přístupu a reálné pravivosti v praxi. I před Nizozemskem, když tedy odmyslíme drogovou turistiku zahraničních turistů a všimneme si pouze domácí drogové problematiky, musíme smeknout. Mají skvěle vypracovanou prevenci, infrastrukturu, léčbu i bezpečnostní situaci. V dánské Kodani se zase nebojí experimentovat a současně jsou si vědomi, že do fungující zdravotní služby a odborníků pracujícími s drogami ohroženými teenagery je třeba „nalít“ peníze.

Co vás na vaší práci ještě žene dál?

Z hlediska oboru mě nepřestává fascinovat, jak je komplikovaný. Nikdy jej nemůžete přesně a pevně uchopit, vždy zjistíte, že je tam nějaké „ale“. Současně s tím před vámi vyvstane nějaká souvislost, kterou byste rozhodně nečekala. I to, že se v adiktologii propojuje tolik oblastí a oborů... Může přijít třeba teolog a vyřadí se! Stejně tak sociolog, odborník na genetiku, zdravotní sestra; bohužel těch ambiciózních máme málo (*odává s povzdechem*). Uplatnění oboru je velice široké. Obor lidských slabostí nemůže skončit, naopak, ten pořád pojede. Dost možná v jiných perifériích; matrix byl velká vizionářská záležitost... Tohle mě fascinuje.

Druhou motivační rovinou pro mě zůstává, že tento obor je mé celoživotní téma. Já si také potřeboval sám se sebou vyrovnat nějaké účty.

V neposlední řadě začínáme zúročovat práci předchozích generací odborníků. Momentálně jsme průkopnickou zemí, která nemá v oboru reálnou konkurenci. S certifikací preventivních a léčebných programů jsme špičkou ve světě. Úspěchy vycházejí z výjimečné, sto padesát let trvající tradice oboru. Málo se o tom ví, málo jsme na to pyšní. Tato oblast vždy přitahovala kreativní a výjimečné lidi.

Na čem jste závislý vy?

Asi bych obtížně fungoval bez pracovního zápřahu. A teď se snažím úspěšně bojovat s návratem k aktivnímu sportu. Postupně se snažím plnit si své sny a předsevzetí, ačkoli se mi to ne vždy daří, jak bych chtěl.